LEUCINODES PSEUDORBONALIS ZAGROŻENIE DLA UPRAW ROŚLIN PSIANKOWATYCH W EUROPIE

Uszkodzenia (otwory wyjściowe) spowodowane przez gąsienice *Leucinodes pseudorbonalis* w pędzie (po lewej) oraz niedojrzałym owocu (po prawej) oberżyny (w środku) oraz w pędzie oberżyny (po prawej); https://plantwiseplusknowledgebank.org/doi/10.1079/pwkb.20187800511

Gąsienica (po lewej) oraz dorosły motyl (po prawej) *Leucinodes pseudorbonalis* fot. https://www.researchgate.net/figure/Figures-36-41-Larvae-of-Leucinodes-36-37-L-orbonalis-36-mid-instar-37-late-instar_fig8_271075176 (po lewej) oraz https://africanmoths.com/pages/CRAMBIDAE/SPILOMELINAE Leucinodes%20pseudorbonalis.html (po prawej)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

gi@piorin.gov.pl • www.piorin.gov.pl

PIORIN

Zasięg występowania i opis agrofaga

Leucinodes pseudorbonalis Mally, Korycinska, Agassiz, Hall, Hodgetts et Nuss jest motylem z rodziny wachlarzykowatych (Lepidoptera: Crambidae). Występuje on w Afryce (Angola, Liberia, Senegal, Uganda). Gatunek ten był opisany w 2015 r. wyniku rewizji afrykańskich gatunków z rodzaju *Leucinodes.*

Imagines mają długość ok. 9 mm i rozpiętość skrzydeł ok. 20 mm. Przednie skrzydło jest białe, z jasno- do ciemnobrązowej obszarem u nasady, ograniczonym linią barwy od jasnobrązowej do szarej. W przyśrodkowej części skrzydeł znajduje się jasnobrązowa, dyskoidalna plama. Tylne skrzydła są białe ze słabymi plamami i liniami proksymalne znamię dyskoidalne. Gąsienice różowe, rzadko pokryte szczecinami. W pełni rozwinięta larwa Dorasta do około 20 mm długości. Zarówno dorosłe motyle jak i gąsienice różnią się nieznacznie od innych gatunków z rodzaju *Leucinodes,* np. zabarwienie skrzydeł osobników dorosłych u poszczególnych gatunków jest nie do odróżnienia, stąd w celu identyfikacji konieczna jest analiza morfologii genitaliów osobników dorosłych.

Rośliny żywicielskie

Znanymi żywicielami są oberżyna (*Solanum melongena*) i psianka etiopska (*S. aethiopicum*).

Objawy występowania i szkodliwość

Jaja są składane pojedynczo lub w grupach na spodniej stronie liści. Po wylęgu gąsienice wgryzają się w pędy, powodując ich więdnięcie i zamieranie. Larwy, a najczęściej ich starsze stadia wgryzają się do owoców, żerując wewnątrz ich, także widoczne są one dopiero po przecięciu owocu. Pojedynczy owoc oberżyny może być porażony przez maksymalnie 20 gąsienic. Otwory wejściowe są niewielkie, trudno zauważalne. Na owocach otwór wejściowy jest zwykle mały, w pobliżu kielicha. Roślina czasami regeneruje tkankę nad otworem wejściowym, dzięki czemu jego wykrycie za pomocą oględzin jest prawie niemożliwe. Wyrośnięte gąsienice wygryzają się z pędów małymi otworami wyjściowymi, większymy od wejściowych i przechodzą do gleby, gdzie ulegają przepoczwarczeniu. Do uszkodzonych owoców przenikają mikroorganizmy wywołujące ich rozkład gnilny.

W wyniku żerowania gąsienic dochodzi do osłabienia roślin i w konsekwencji do obniżenia plonów owoców. Ponadto, uszkodzone owoce tracą wartość handlową.

L. pseudorbonalis występuje w strefie klimatu ciepłego, stąd w Polsce mógłby on się rozwijać prawdopodobnie tylko w szklarniach, w uprawach oberżyny.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady mogą rozprzestrzeniać się w sposób naturalny (przelot motyli) na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony głównie wraz z roślinami do sadzenia i owocami gatunków żywicielskich. Szkodnik był wielokrotnie przechwytywany w krajach Unii Europejskiej w przesyłkach owoców oberżyny.

Zwalczanie

W celu zwalczania larw oraz postaci dorosłych szkodnika stosuje się opryski insektycydami.

Wymagania fitosanitarne

Gatunek *Leucinodes pseudorbonalis* nie jest agrofagiem kwarantannowym w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Jakkolwiek, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2022/1941, obowiązuje zakaz wprowadzania, przemieszczania, utrzymywania, rozmnażania lub uwalniania szkodnika na terytorium UE.

Opracowanie: Witold Karnkowski, wyd.1, październik 2023